

QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT HIỆN HÀNH VỀ LỰA CHỌN, THAY ĐỔI, TỪ CHỐI, CHỈ ĐỊNH NGƯỜI BÀO CHỮA VÀ MỘT SỐ KIẾN NGHỊ

PHAN THỊ THANH MAI *

Tóm tắt: Quyền bào chữa là quyền con người của người bị buộc tội trong tố tụng hình sự. Ngoài việc tự bào chữa, người bị buộc tội còn được lựa chọn, thay đổi và từ chối người bào chữa. Trong những trường hợp luật định, người bào chữa còn do các cơ quan tiến hành tố tụng chỉ định. Trên cơ sở nghiên cứu những quy định của Bộ luật Tố tụng hình sự năm 2015 về lựa chọn, thay đổi, từ chối, chỉ định người bào chữa, bài viết đề xuất sửa đổi, bổ sung một số quy định của Bộ luật này về lựa chọn, thay đổi, từ chối, chỉ định người bào chữa nhằm bảo đảm tốt hơn quyền bào chữa của người bị buộc tội.

Từ khóa: Chỉ định; người bị buộc tội; người bào chữa

Nhận bài: 28/01/2021

Hoàn thành biên tập: 17/5/2021

Duyệt đăng: 17/5/2021

CURRENT LEGAL PROVISIONS ON CHOOSING, CHANGING AND APPOINTING THE DEFENSE COUNSEL AND SOME RECOMMENDATIONS

Abstract: The right to defense is one of the human rights vested in all suspects and accused persons in criminal proceedings. Besides the right of self-defense, the accused persons are entitled to choose, to change, or to refuse a defense counsel. In specific circumstances under the law, a defense barrister is appointed or assigned by competent prosecution agencies. The article studies the provisions of the Criminal Procedure Code 2015 on electing, changing, refusing, or appointing the defense counsel. Based on the research findings, the author proposes the supplementation and amendment of some provisions of the Criminal Procedure Code 2015 on choosing, changing, refusing, or appointing the defense counsel to ensure further the right to defense of the accused persons.

Keywords: Appoint; the accused persons; the defense counsel

Received: Jan 28th, 2021; Editing completed: May 17th, 2021; Accepted for publication: May 17th, 2021

1. Khái quát về quyền bào chữa

Quyền bào chữa là quyền con người được ghi nhận trong các công ước quốc tế về nhân quyền như Tuyên ngôn toàn thế giới về quyền con người năm 1948 và Công ước quốc tế về các quyền dân sự và chính trị năm 1966.⁽¹⁾ Ở Việt Nam, quyền bào chữa cũng

được ghi nhận từ rất sớm và được quy định trong các bản hiến pháp năm 1946, 1959, 1980, 1992 và 2013. Theo tác giả Tô Văn Hòa, “ở góc độ lý luận, khi nói tới một quyền cơ bản hiến định cụ thể thì bao giờ cũng có 4 chiều cạnh: chủ thể của quyền, nội dung của quyền, thời điểm được hưởng quyền, địa điểm thực hiện quyền”.⁽²⁾ Nhận thức về

* Tiến sĩ, Trường Đại học Luật Hà Nội

E-mail: phanthanhmai@hlu.edu.vn

(1). Điều 11 Tuyên ngôn toàn thế giới về quyền con người năm 1948; khoản 3 Điều 14 Công ước quốc tế về các quyền dân sự và chính trị năm 1966.

(2). Tô Văn Hoà, “Tư tưởng hạn chế quyền con người và nội dung nguyên tắc hạn chế quyền con người hiến định theo Hiến pháp năm 2013”, *Tạp chí Luật học*, số 8/2016, tr. 35.